

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

4

Številka: 326-01-5/2017/ EPA 2270-VII
Ljubljana, 12. 1. 2018

Predlog

Državni svet Republike Slovenije je na 3. seji 17. 1. 2018, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16), sprejel naslednje

M N E N J E

**k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah
Zakona o cestah (ZCes-1C) – druga obravnava**

Državni svet **podpira** Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o cestah (v nadaljevanju: Predlog zakona), saj vsebuje nekaj dobrih rešitev, vendar ob tem obžaluje, da predlagatelj zakona ni uspel uskladiti stališč z združenji občin glede finančnih obveznosti občin na področju gradnje državnih cest in vzdrževanja prometnih površin ob državnih cestah v naseljih. Navedeno problematiko urejata 47. in 62. člen zakona, pri čemer je predmet Predloga zakona le sprememba 62. člena zakona (20. člen Predloga zakona), ki pa ne sledi stališču združenj občin oz. občin.

Kot ugotavlja Državni svet, je Vlada oz. Ministrstvo za infrastrukturo prvenstveno pripravilo Predlog zakona zaradi uskladitve zakona z evropskim pravnim redom in odprave pomanjkljivosti, ki so se izkazale tekom izvajanja zakona zadnjih nekaj let. Med drugim se ureja vprašanje odstranjevanja poškodovanih in pokvarjenih tovornih vozil na AC in HC, pri čemer je zaradi sedanje prakse zaračunavanja nesorazmerno visokih cen odvoza vozil, predvsem za tuja vozila, predlagana regulacija višine cene teh storitev. Predlog zakona prinaša tudi definicijo skupnega prometnega prostora (npr. Slovenska cesta v Ljubljani). Nadalje se ureja možnost vzpostavitve poskusne prometne ureditve na državni cesti z namenom preveritve njenih učinkov v praksi (lahko traja največ dve leti). V slovenski pravni red se prenaša evropska direktiva, ki se nanaša na vzpostavitev sistema za prepoznavo vozil ali skupine vozil, ki presegajo dovoljeno maso. Iz Zakona o voznikih se prenašajo določbe, ki se nanašajo na spremstvo izrednih prevozov oziroma usposabljanje spremljevalcev izrednih prevozov. V povezavi z evropsko pravno ureditvijo opravljanja dejavnosti cestnega prevoznika se kazenske določbe v zvezi s kršitvami pravil o največjih dovoljenih merah in masah vozil v cestnem prometu predpisujejo na način, ki bo med drugim omogočil poenoteno vnašanje podatkov o kršitvah v nacionalni elektronski register. Zaradi številnih kršitev na področju postavljanja objektov za obveščanje in oglaševanje ob državnih cestah se zvišujejo globe za prekrške, saj sedanja višina glob nima preventivnega učinka.

Državni svet je bil seznanjen, da je bilo Ministrstvo za infrastrukturo že v okviru priprave Predloga zakona seznanjeno s predlogom združenj občin za črtanje prvega odstavka 47.

člena zakona, ki ureja sofinanciranje gradnje državne ceste, in črtanje 62. člena zakona, ki ureja vzdrževanje prometnih površin ter objektov in naprav v naseljih. Predlagatelj zakona pripomb Skupnosti občin Slovenije in Združenja mestnih občin Slovenije občin ni upošteval, ker ocenjuje, da je treba sofinanciranje gradnje državnih cest in vzdrževanje določenih prometnih površin ob državnih cestah v naselju gledati celovito. Glede na to, da se ob gradnji ali rekonstrukciji državne ceste v naselju pojavljajo zahteve po izgradnji določenih prometnih površin, ki so v interesu lokalnega prebivalstva (površin, ki jih državna cesta ne bi potrebovala, če ne bi bilo naselja), je predlagatelj na stališču, da morata k prometni varnosti prispevati tako država kot občine, ki bi morale prevzeti svoj del odgovornosti za varnost svojih občanov. Predlagatelj je tudi pojasnil, da problematika, s katero se soočajo občine, zahteva daljši čas usklajevanja države in občin in bi se lahko reševala z naslednjo novelo zakona.

Državni svet opozarja, da je eden ključnih problemov na področju cest, s katerimi se soočajo občine, prav nedorečeno vprašanje sofinanciranja gradnje državnih cest in izvedbe prometnih površin v območju državnih cest, ki so v funkciji javnih prometnih površin naselij (npr. kolesarska steza, hodnik za pešce). Po njegovem mnenju je sedanja zakonska ureditev v škodo občin, saj morajo občine (so)financirati gradnjo državnih cest in vzdrževanje prometnih površin ob državnih cestah, pri čemer teh problemov Predlog zakona ne rešuje, ampak z rešitvijo v 20. členu (sprememba 62. člena zakona) občinam le še dodaja novo finančno obveznost vzdrževanja priključkov na državno cesto in ne jasnejše razmejitve obveznosti države in občin. Ne gre samo za problem zagotavljanja sredstev, ampak tudi za (ne)možnost same izvedbe ter zagotavljanje (odškodninske) odgovornosti in nenazadnje za premoženjskopravni vidik. Nesprejemljivo je, da občina financira izgradnjo pločnika ob državni cesti, ki na koncu preide v last države, a za njegovo vzdrževanje mora občina še naprej zagotavljati sredstva. Ob tem se postavlja vprašanje namenske porabe občinskih sredstev in nenazadnje tudi vprašanje enakosti občin, saj se glede na 47. člen zakona, ki ureja pogodbeni odnos države in občine, v praksi dogaja, da je obseg financiranja oz. sofinanciranja velikokrat odvisen od pogajalske (ne)moči občinske ravni. Nadalje Državni svet opozarja tudi na primere, ko želi občina zgraditi priključek na državno cesto, saj je to zelo dolgotrajen projekt z veliko nepotrebni stroški. Državni svet podarja, da bi morala država in ne občine poskrbeti za varnost prometa na državnih cestah v naseljih in financirati tudi rekonstrukcijo državne ceste z vsemi površinami in objekti, ki zagotavljajo varnost prometa, ne glede na to, ali cesta poteka v ali izven naselja. Opozarja tudi na problematičnost vzdrževanja takih cest v naselju z omejitvijo hitrosti 50 km/h, saj za to skrbijo koncesionarji, ki imajo pogodbo za vzdrževanje državnih cest in npr. pozimi plužijo in sneg odvržejo na pločnike in kolesarske poti, za katerega odstranitev pa mora poskrbeti občina.

Da bi se izognili sedanjim različnim razumevanjem pristojnosti glede financiranja gradnje državnih cest oz. vzdrževanja prometnih površin na, ob ali nad voziščem državnih cest v naseljih Državni svet tako kot združenja občin oz. občine meni, da bi morali razmejiti financiranje na način, da občina financira gradnjo in vzdrževanje občinskih cest in vseh prometnih površin ob njih, država pa financira gradnjo in vzdrževanje državnih cest z vsemi prometnimi površinami in ostalimi objekti in napravami ob njih. Financiranje vseh posegov v varovalnem pasu državne ceste bi morala zagotavljati država in v primeru občinskih cest občine. Na ta način bi odpravili sedanje težave, ki izhajajo predvsem iz pozicije moči države v odnosu do občin, ki so šibkejši člen. Če bi imeli vzpostavljen drugi nivo lokalne samouprave, se občine tudi ne bi soočale z omenjenimi težavami. Večina državnih cest, z izjemo AC in HC, je regionalnega pomena, za katere bi pokrajinska raven zagotovo bolje in lažje skrbela kot država, ki je za vzdrževanje cestne infrastrukture v preteklosti namenjala premalo sredstev in je zato ponekod v katastrofalnem stanju.

Na podlagi navedenega Državni svet predlaga matičnemu delovnemu telesu Državnega zbora, da v nadaljnji obravnavi Predloga zakona prouči predlog za črtanje 62. člena zakona oz. povzame njegov amandma k 20. členu Predlogu zakona kot svojega:

K 20. členu:

Člen se spremeni tako, da se glasi:

62. člen se črta.

Obrazložitev:

Državni svet se pridružuje stališču Skupnosti občin Slovenije in Mestne občine Ljubljana, da bi morala država vzdrževati prometne površine, objekte in naprave na, ob ali nad voziščem državne ceste v naseljih in ne občine, ki morajo že sicer zagotavljati redno vzdrževanje občinskih cest. Opozarja tudi na financiranje priključkov na državno cesto, pri čemer predlagatelj trdi, da se le jasneje razmejuje obveznost občin in države. Medtem ko je danes vprašanje financiranja predmet dogovora države in občine, kar pomeni, da ni nujno, da mora občina financirati priključek, se s predlagano novo rešitvijo po mnenju Državnega sveta določa nova finančna obveznost občin, kar je glede na njihovo finančno podhranjenost nesprejemljivo.

Državni svet pozdravlja predlagano (visoko) zvišanje glob za prekrške na področju obveščanja in oglaševanja na območju državne ceste (25. člen), saj sedanja višina glob, ki je bistveno nižja od dobička oglaševanja, ne odvrča potencialnih kršiteljev od storitve prekrškov. Ta predlog tudi sledi pobudi Državnega sveta preteklega mandata, da se globe oz. sankcije za izvajalce oglaševalske dejavnosti ob cestah, ki kršijo predpise in nelegalno postavljajo objekte za oglaševanje, drastično zvišajo. Dodatno Državni svet opozarja na težave v praksi, ko upravljavec cest izda soglasje za postavitve objekta za obveščanje in oglaševanje, čeprav občinski prostorski akt tega ne dovoljuje. Državni svet meni, da bi moral soglasodajalec preveriti tudi občinske prostorske akte, ali dovoljujejo/prepovedujejo postavitve oglaševalskih objektov. Če upravljavec kljub prepovedi izda soglasje, se postavlja vprašanje načina ukrepanja občine, da bi preprečila postavitve objekta, ki je v nasprotju z občinskim prostorskim aktom.

Ob obravnavi Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o cestah je Državni svet sprejel dodatni sklep, da v skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F) poziva Vlado in Ministrstvo za infrastrukturo, da čim prej pripravi sistemsko rešitev, ki bo jasno razmejila obveznosti države in občin glede sofinanciranja gradnje državnih cest in vzdrževanja prometnih površin v območju državnih cest, ki so v funkciji naselja. To je treba jasno opredeliti še posebej z vidika občinskih vlaganj v državno infrastrukturo iz sredstev občinskih proračunov.

* * *

Za poročevalca na seji Državnega sveta je bil določen državni svetnik Dušan Strnad.

* * *

Predlog sklepa je pripravljen na podlagi poročila Komisije za lokalno samoupravo in regionalni razvoj.